

PRĄD STAŁY

1. Prąd elektryczny.
2. Napięcie i natężenie prądu elektrycznego.
3. Opór elektryczny.
4. Prawo Ohma.
5. Połączenia szeregowe i równoległe.
6. Praca i moc prądu elektrycznego.
7. Źródło napięcia.
8. Prawa Kirchhoffa.

Źródła ilustracji są umieszczone pod nimi. Jeśli brakuje podpisu, autorką ilustracji jest autorka notatki.

Autorka notatki: Hanna Rosik

Na rzecz fizykafascynuje.pl

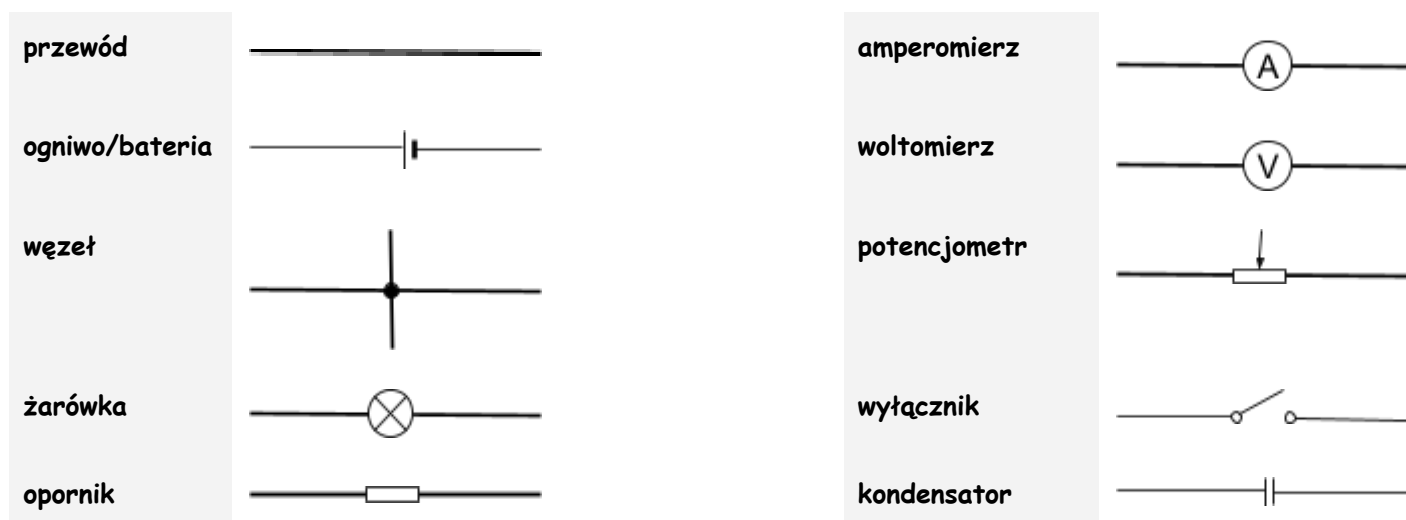
PRĄD ELEKTRYCZNY

Prąd elektryczny to uporządkowany ruch ładunków elektrycznych.

Umownie przyjmuje się, że prąd płynie "od plusa do minusa".

Prąd nie popłynie między punktami, jeśli $U = 0$.

Kation to jon dodatni (odłączyły się od niego elektrony). **Anion** to jon ujemny (przyłączyły się do niego elektrony).

	napięcie	natężenie
symbol [jednostka]	U [V]	I [A]
urządzenie do pomiaru (podłączamy...)	woltomierz (równolegle)	amperomierz (szeregowo)
jak wygląda obwód?		

OPÓR ELEKTRYCZNY

$$R = \frac{U}{I} \quad [\Omega]$$

R - opór
 U - napięcie
 I - natężenie

OPÓR PRZEWODNIKA

$$R = \frac{\rho l}{S}$$

ρ - opór właściwy substancji
 l - długość przewodnika
 S - pole przekroju poprzecznego przewodnika

OPÓR A TEMPERATURA

$$R(T) = R_0 (1 + \alpha \times \Delta T)$$

R_0 - opór w temperaturze początkowej
 α - temperaturowy współczynnik oporu
 ΔT - różnica temperatur

PRZEWODNIKI	PÓŁPRZEWODNIKI	IZOLATORY
opór właściwy $10^{-8} - 10^{-6} \Omega m$	opór właściwy $10^{-6} - 10^7 \Omega m$	opór właściwy powyżej $10^7 \Omega m$
dobrze przewodzi prąd	zależy od czynników zewnętrznych	nie przewodzi prądu
metale, grafit	szkło, plastik, guma	krzem

PRAWO OHMA

Napięcie i natężenie są w przewodnikach proporcjonalne. $R = \frac{U}{I}$

Uwaga! Od prawa Ohma są wyjątki - np. żarówka i dioda półprzewodnikowa.

OPÓR ZASTĘPCZY

POŁĄCZENIE SZEREGOWE

$$I = const$$

$$U_1 + U_2 + \dots + U_n = U$$

$$R_z = R_1 + R_2 + \dots + R_n$$

POŁĄCZENIE RÓWNOLEGŁE

$$U = const$$

$$I_1 + I_2 + \dots + I_n = I$$

$$\frac{1}{R_z} = \frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_2} + \dots + \frac{1}{R_n}$$

PRACA

$$W = UIt$$

W - praca
 U - napięcie
 I - natężenie
 t - czas pracy

MOC

$$P = UI = I^2 R = \frac{U^2}{R}$$

P - moc
 U - napięcie
 I - natężenie
 R - opór

SPRAWNOŚĆ

$$\eta = \frac{P_{uż}}{P_c}$$

η - sprawność urządzenia
 $P_{uż}$ - moc użyteczna
 P_c - moc całkowita

Siła elektromotoryczna SEM ε - czynnik wywołujący przepływ prądu w obwodzie.

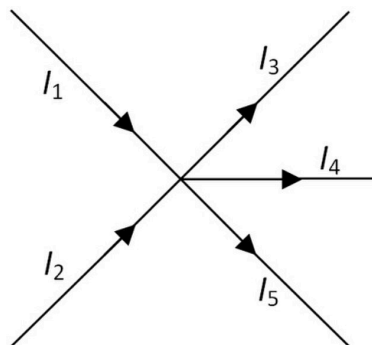
rzeczywiste źródło napięcia = źródło SEM + opór wewnętrzny źródła

prawo Ohma dla obwodu zamkniętego: $I = \frac{\varepsilon}{R+r}$

PIERWSZE PRAWO KIRCHHOFFA

do węzła wpływa tyle samo natężenia, ile wypływa:

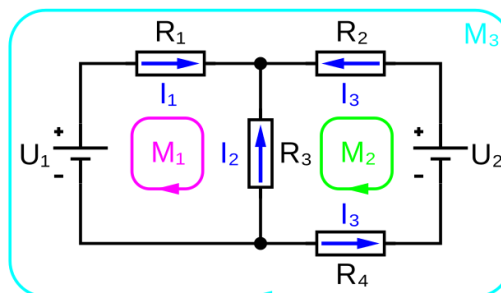
$$I_1 + I_2 = I_3 + I_4 + I_5$$

źródło: Wikimedia Commons, autor: IqbalHossain

DRUGIE PRAWO KIRCHHOFFA

W zamkniętym obwodzie suma spadków napięć równa jest sumie SEM występujących w tym obwodzie.

źródło: Wikimedia Commons, autor: MikeRun